

Otestuj si svoje vlastné riziko ochorenia na kolorektálny karcinóm!

(Dotazník pre pacientov na zisťovanie výskytu kolorektálneho karcinómu v pokrvnom príbuzenstve a kolorektálneho karcinómu geneticky podmieneného, ktorý posluží praktickým lekárom a všetkým lekárom a klinickým pracoviskám, ktoré toto ochorenie diagnostikujú a liečia, na zhodnotenie rizika ochorenia u konkrétneho pacienta.)

Kolorektálny karcinóm môže byť v niektorých prípadoch vrodený. Znamená to, že predispozície pre jeho vznik môžu byť odovzdané potomstvu. Ľudia s touto predispozíciou môžu odovzdať svojim prvostupňovým príbuzným (rodičia deťom) toto riziko, čo znamená, že kolorektálny karcinóm sa u nich môže prejaviť už v mladom veku.

Vo väčšine prípadov sa riziko vzniku vrodeného typu kolorektálneho karcinómu dá drasticky znížiť ak sa dodržia preventívne opatrenia zamerané práve na tento typ kolorektálneho karcinómu. Povedzte preto priamo a bez okolkov svojmu lekárovi o svojom a prípadne i rodinnom riziku vzniku kolorektálneho karcinómu.

Využite šancu, ktorú Vám ponúka skrining kolorektálneho karcinómu. Kolorektálny karcinóm je totiž jediná rakovina, ktorej sa dá vyhnúť pomocou preventívnych opatrení temer na 100%.

OTÁZKY

Nasledujúce otázky vám pomôžu zistiť, či ste vy alebo vaše pokrvné príbuzenstvo ohrozené vrodeným typom kolorektálneho karcinómu. Je dôležité zistiť celkom presne, kto mal vo vašej rodine diagnostikovanú rakovinu alebo polyp hrubého čreva alebo konečníka a v akom veku mu bola táto diagnóza zistená.

1. Bol u vašich prvostupňových príbuzných (rodičia, súrodenci, deti) diagnostikovaný kolorektálny karcinóm vo veku staršom ako 50 rokov? Áno/Nie
2. Bol u vašich prvostupňových príbuzných (rodičia, súrodenci, deti) diagnostikovaný polyp (adenóm) v hrubom čreve pred štyridsiatkou? Áno/Nie
3. Bol u vašich prvostupňových príbuzných (rodičia, súrodenci, deti) diagnostikovaný kolorektálny karcinóm vo veku mladšom ako 50 rokov? Áno/Nie
4. Bol u vašich **dvoch** prvostupňových príbuzných (rodičia, súrodenci, deti) diagnostikovaný kolorektálny karcinóm? Áno/Nie
5. Vyskytli sa vo vašej rodine traja alebo viacerí príbuzní s karcinómom hrubého čreva a konečníka, žalúdka, maternice, vaječníkov, tenkého čreva, močovej panvičky alebo močovodov? Áno/Nie

Odporúčania pre prevenciu

Ak ste odpovedali na všetky otázky **Nie** tak sa vo vašej rodine nenachádza zvýšené riziko na vznik kolorektálneho karcinómu. Znamená to že sa skríningu kolorektálneho karcinómu máte zúčastniť po dosiahnutí veku 50 rokov.

Ak ste odpovedali na prvú a druhú otázku **Áno** , znamená to, že vy a vaša rodina máte mierne zvýšené riziko vzniku kolorektálneho karcinómu a mali by ste navštíviť vášho praktického lekára. S ním by ste mali prekonzultovať spôsob ďalšej prevencie . (napr. vyšetrenie stolice na skryté krvácanie už od veku 40 rokov alebo vykonanie primárnej skrínigovej kolonoskopie už vo veku 40 rokov).

Ak ste odpovedali na otázky 3, 4, a 5 **Áno**, znamená to, že vy a vaša pokrvná rodina je ohrozená zvýšeným rizikom vzniku kolorektálneho karcinómu. V tom prípade je najúčinnjším preventívnym opatrením kolonoskopia už vo veku 40 rokov.

Ak ste odpovedali na otázky 3 a 5 **Áno**, mali by ste požiadať o vyšetrenie u klinického genetika na vylúčenie alebo potvrdenie dedičných foriem kolorektálneho karcinómu čo najskôr.

Podľa odporúčaní (*UEGF, IDCA/ESDO, IARC and GF Munich ,Joint CIG Workshop Barcelona, 24.10.2010 The Barcelona Declaration*)preložil a upravil na Slovenské podmienky MUDr. Rudolf Hrčka CSc vedúci skupiny pri Slovenskej gastroenterologickej spoločnosti zodpovednej za implementáciu skríningu kolorektálneho karcinómu na Slovensku.